Ч. 265 (11.516). Львів, середа 28. листопада 1928. [illegible] Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 лір, Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 70 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. Друкарні 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Зворот у Румунії.

Львів, 27. листопада 1928.

Прихід до влади в Румунії Юлія Маніу-а, провідника націонал-цараністів (національної селянської партії) є зворотною точкою у внутрішньому життї повоєнної Румунії. Навіть більше! В умовинах румунської дійсности є це цілий, може навіть глибокий переворот, просто революційний крок, може навіть революція без кривавих революційних явищ.

Націонал-цараністи, єдина широ-демократична партія сучасної Румунії, довго й завзято поборювана крайно реакційними лібералами й їх комбатантами та всякими кліками, прийшли до керми в одній з найбільш відсталих країн Европи. Будучи виразником найширших народніх мас та висловником демократичних правд, націонал-цараністи можуть розпочати нову добу в історії життя й розвитку Румунії, якщо, очевидно, упоєні солодким нектаром влади, не зійдуть з простих шляхів демократії на круті й фальшиві стежки румунського національного еґоїзму й шовінізму та компромісовости з учорашніми можновладцями.

Прихід Маніу-а до влади перетинає реакційно-февдальну традицію Румунії, кидає ясний промінь світла в сумерки по-турецької, східної спадщини, зриває з прийомами і засобами насильства й варварства, що були складовою частиною попередніх керманичів й агентів влади. Прихід націонал-цараністів до влади є впущенням свіжого повітря в задушливу Румунію, переповнену випарами тюремних казаматів, насиллям здеморалізованої адміністрації і розбещенням меґальоманськo-шовіністичного елементу. Поява Маніу-а при кермі є рівнозначна з відчиненням цупко зачинених дверей і вікон на широкий світ, є це започаткування европеїзації країни.

Уряд Маніу-а спирається на широкій народній основі. За ним стоїть все свідоме селянство й робітництво та поступова частина трудової інтелігенції. Також неромунські національности зі симпатією відносяться до уряду націонал-цараністів, довіряючи його обіцянкам і зобовязанням в Альба Юлія про повну національну рівноправність. Проти націонал-цараністів і репрезентованого ними европейського світогляду стоїть все ще міцна опозиція реакційних лібералів, що спирається на упривілейовану кліку банковців і промисловців, на духовенство і старшинський корпус армії, на адміністрацію й шовіністичне студентство. Сила націонал-цараністів є у великому моральному кредиті серед мас, сила реакційної опозиції основується на тих „вищих десятьох тисячах", що досі були упривілейованими щасливцями під „опікуючими крилами" ліберальних самоодержців. Перші є „новими людьми", другі мають за собою безперервний десятилітній правлячий досвід. Лібeрали вказують на непідготованість націонал-цараністів до влади. Однак ця свіжість і правляча молодечість націонал-цараністів може якраз бути їх доброю прикметою, бо це звязує їх з темною минувшиною чорної реакції, з чорносотенним ліберальної мафії, дає їм вільну руку в творенні нового життя.

Влада лібералів спиралася на всіх прийомах і засобах неосвіченого абсолютизму. Вони трималися при кермі і взагалі на поверхні життя дешевенькими засобами всіх гнобителів: цензурою, станом облоги, военними судами, потуранням адміністраційної самоволі, розбуджуванням найнижчих інстинктів. За час десятилітнього панування лібералів в господарській ділянці заіснували катастрофальні умови. Залізниці стали пасивними, безвиплатними, державний дефіцит осягнув майже 6 міліярдів лей, господарська продукція пішла взад, коштовна індустріялізація країни в своїй першій стадії спричинила безліч клопотів, недостача капіталу довела до нечуваного подорожіння відсоткової стопи (40—50 відс.), земельний, селянський кредит майже не істнує, консумційна сила громадянства впала до мінімум.

Все те мусить до ґрунту змінити й поправити новий уряд Маніу-а. Завданням цараністичного уряду є „введення чистого й чесного парляментаризму". Перші кроки цараністів вказують, що уряд думає чесно здійснити голошену собою програму. Цензуру й стан облоги вже майже знесено. Заповіджено загальну політичну амнестію, пороблено заходи в справі зменшення жандармерії й основної реформи зненавидженої сіґуранци (політичної поліції).

Зовсім природно, що реакційна опозиція не спочиває. Вона намагається вже на вступі, ще перед виборами створити якнайбільші труднощі новому урядові, щоби його скомпромітувати. На високих школах ведеться агітацію серед шовіністичного студентства, штовхаючи його до протижидівських виступів і заворушень. Також на провінції, особливо у найбільш відсталому реґаті йде протижидівська агітація. Помічними в цій акції є й агенти адміністрації, які є непевні завтрішнього дня з огляду на намічену реформу адміністрації. Однак націонал-цараністи досі з успіхом противставляються цим анархічним спробам і явищам.

Перед представниками закордонної преси зясував премієр Маніу програму націонал-цараністичного уряду. Одним із головних завдань нового уряду є розвязка національного питання. „Новий уряд — заявив Маніу — прикладає велику вагу до проблеми меншостей. Тому до одних із перших завдань уряду належить полагода питання меншостей".

В якому напрямі розвинеться ця полагода, важко сказати. Знесення цензури й частинно стану облоги в першу чергу причинилося до свобіднішого віддиху українського населення на Буковині й в Бесарабії. Рух за привернення української школи обняв уже не лише Буковину, але починає перекидатися й на Бесарабію. В Ржавинцях (на Бесарабії) громадська рада виставила домагання ввести українську викладову мову. Треба сподіватися, що за Ржавинцями підуть й інші громади в Бесарабії, особливо в Хотинщині й Акерманщині та Кишинівщині. Буковинські громадяни помимо зі свого боку стараються розворушити сонну Бесарабію. Одночасно консолідується українське громадське життя. Селянство само чинно виступає за національним українських питаннях. Буковинське укра-

їнське громадянство, віддихнувши вільніше, кинулося до праці на примусово запущеному облозі громадського життя.

Цей рух починає тривожити лібералів. Відсунені від влади, вони не перестають цькувати проти не-румунів, особливо проти українців. „Універсул" згадує про українські збори у Чернівцях і Глибоці, на яких виставлено домагання знесення румунських і привернення українських народніх шкіл. Це природне і мінімальне домагання виводить з рівноваги ліберальний орган. „Ось до чого дійшли ми — гукає цей орган — ізза недостачі одноцілої й сильної політики в справі меншостей. Агітатори меншостей на Буковині думають, що прийшла догідна хвиля розвинути інтензивну пропаганду в містах і селах проти вищих (?!) інтересів румунської держави тільки тому, що „немає ні цензури, ні стану облоги".

Як бачимо, протиукраїнська агітація не вгаває. Треба бути приготованим, що вона може мати небажані для нас, шкідливі наслідки. Премієр Маніу — семигородець, необізнаний з українською справою. Він має зрозуміння для потреб і вимог мадярів, німців, жидів, навіть кільканадцятьох тисяч поляків на Буковині, але ледви чи таке зрозуміння матиме він для українців, щодо яких під впливом ліберального туману подекуди панує бездумна видумка, немов то українці є зукраїнізованими румунами. Поведінка націонал-цараністів з українськими кандидатами до камери й сенату, а особливо їх негативне відношення до незалежної української національної партії, вказує, що й серед націонал-цараністів покутують грішні погляди й діла лібералів. Д-р Юлій Маніу й його співпартійці повинні тямити, що Румунія тільки тоді стане правовою державою, коли однаково трактуватиме всіх громадян, які поволі чи неволі найшлися в сучасних її межах, коли всім уможливить національно-культурний й економічний розвиток та всесторонні політичні права. Тільки тоді можна буде думати про можливість вступлення Румунії в ряди справжніх світових демократій.

Жидівські кольонії на Україні.

Що пише про них Павло Щеффер

Московський кореспондент берлінського щоденника „Берлінер Таґеблят" помістив у 554 числі з 25. XI. 1928 р. того щоденника допис про свій побут на Україні, а в ньому висловив свої помічення про жидівські кольонії в полудневій Україні, які мав спроможність оглядати власними очима. Він пише:

„Я бачив кольонії жидів, що прийшли на них з давнього жидівського гетта. Ці кольонії є добрим ділом американського „Агроджойнту", який досі вклав на всякі кольонізаційні підприємства на полудні (тобто в полудневій Україні) сім мільйонів долярів. Населення по жидівських оселях має тепер менше вигід на селі [illegible] тому, що [illegible] малих торговців і ремісників [illegible]. Кажуть і кажуть [illegible]

дарювання. На жидівських кольоніях, які я оглядав, не найшов я оптимізму. І тут ненормальні податки. Правильні старання адміністрації! Але що з того, коли шість пар чобіт для родини з 6-ти душ коштує 60 пудів збіжа? А потім знов все ці податки!

Переважно ті поселенці перебувають уже по три роки в своїх кольоніях. Але в тих трьох роках мусіли вони богато більше вложити і видати ніж могли купити. Численні з поселенців кажуть, що для них нема вже надії на краще. І тому вони всі притакують. Така сама картина в одному жидівському селі, що існує вже 120 літ. Отже ніщо не йде вперід, а все посувається взад. В одному гарному і недалекому, німецькому селі кожний, кого стрінете на вулиці і спитаєте про життя, відповість вам з експлозивною рішучістю тесаме (тобто: все йде до чимраз гіршого).

Так як є на цьому клаптику так само є на цілій Україні та в цілій Кубані. Хто там був, цей все те потвердить. У Москві говориться з такою самою [illegible] рішучістю, що всього цього не хочеться. Соціялізація мусить прийматися на селі, на те кладеться велику вагу, більшу ніж досі, але [illegible] селянина [illegible] до цього [illegible] не бажає. Але для нас не важне те, що кажуть у Москві. Важне для нас те, що діється на селі. Політика зубожування і [illegible] політика соціялізації проти селянина є загальним у СРСР фактом. А та обставина, що Москва [illegible], переважно в добрій вірі, є загадкою".

По українських землях.

Буковина й Бесарабія. — Українська Національна Партія на Буковині.

В Чернівцях відбулося 21. ц. м. уконституування нової екзекутиви УНП. Конгрес УНП, відбутий 18. ц. м. вибрав президентом партії д-ра Володимира Залозецького, а управа партії вибрала віцепрезидентами: А. Левандовського, д-ра В. Дутчака і д-ра Л. Когута. Першим секретарем УНП став ред. Ю. Сербинюк, а другим Кракалія, касієрами вибрано О. Пігуляка, І. [illegible] в [illegible], а контрольорами [illegible]. Екзекутива постановила з днем 1. грудня відкрити Народню Канцелярію при вул. [illegible] 31. [illegible] Канцелярії доручено перевести з рол. [illegible] д-рові Когутові й [illegible]. З днем 1. грудня ц. р. УНП [illegible] свою правильну діяльність.

Рух за рідною школою.

Рух за рідною школою, себто за привернення української викладової мови в народніх школах та привернення [illegible] українських шкіл, що існували за австрійських часів, поширюється й на [illegible] все більші села. Як подає чернівецький „Час", українська викладова мова [illegible] громади: [illegible]

токи, Станіслі Доліші, Хлівище, Чорний Потік, Чуків, Шипинці, Щирівці Горішні й ін. Відрадним явищем є факт, що рух за рідною школою почише звільна перекидатися й на Бесарабію. Перший крок у тому напрямку зробила громада Ризиниці. Треба сподіватися, що на Ризиницях не скінчиться та що й інші українські громади на Бесарабії виставлять домагання рідної школи.

З життя наших „русских“.

Збори „Общества Качковського“.

Дня 1. листопада п. р. відбулися у Львові річні загальні збори відомого „Общества Качковського“, попереджені Богослуженнями і панахидами за померших членів Т-ва, які відправлено в Преображенській церкві при вул. Краківській і в православній церкві при вул. Францішканській. Тому, що збори відбувалися безпосередньо по „святі талерофіців“, явилося на них доволі богато людей. З гостей був б. посол Серебренников і делегат „Общества Духновича“ з Ужгороду д-р Феницик.

Хід зборів такий: Отворив їх заст. голови Мирон Заяць, після чого вибрано президію під проводом д-ра І. Винницького, президента „Русск-ої Сел. Организац-ії“. Опісля М. Заяць здавав звідомлення з діяльности „общества“. З того звідомлення довідуємося, що „Общество Качковського“ має тепер „150 (кругло!) активних читалень і много пасивних, яких діяльність завмерла наслідком війни і переслідувань 1914 року“. В цьому році „Общество“ дістало 400 (знов кругло!) нових членів і 38 нових читалень. Вона удержує у Львові бібліотеку, видає журнал „Наука“ й уладжує курси разом з „Русск-им Ревіз. Союз-ом“. В звітовому році „Об-во“ видало два томи творів Наумовича, т. зв. „Золоту книжку для дітей“, календар і ін. Майно „Об-ва“ — це дім у Львові вартости 120.000 зол. Довги „Об-ва“ виносить 20.000 зол., а йому винні члени в Польщі 21.000 зол., а в Америці 18.000 зол. „Об-во“ має проект вибудувати на своїм домі четвертий поверх і цей проект збори одобрили.

В дискусії над звідомленням майже всі учасники нарікали на те, що члени „Об-ва“ ставляться до нього легковажно і не сповняють свого першого обовязку: не платять вкладок. Після уділення абсолюторії виділові вибрано нову управу в такому складі: М. Заяць — голова, С. Бендасюк, інж. Грабець, В. Медицький, дир. Вербицький і Лука Старицький — члени управи; заступники: К. Гапасевич, Е. Трешневський і Лев Луцик. Контрольна комісія: Б. Труш, О. Гудз і Е. Перпаровський.

Після вибору нового виділу прийшла на чергу нарад справа переміни „Общества Качковського“ на т-во „Наука“ і справа назначення його спадкоємцем на випадок розвязання — т-ва „Ризница“. Першу справу відкинено однодушно, бо, мовляв, „Об-во Качковського“ — це вже історична назва, натомісць другу справу полагоджено — теж однодушно — в позитивному змислі. Причиною назначення „Ризниці“ спадкоємцем „Об-ва“ є побоювання, що „Народний Дім“ може опинитися в „не-русских“ руках, а й тепер він, мовляв, не в цілком правих „русских“ руках.

Побоювання за дальшу долю самого „Об-ва Качковського“ веліло учасникам „годичного собранія“ приняти теж характеристичну постанову, а саме: на будуче делегатів на збори „Об-ва“ потверджуватиме центральний виділ „Об-ва“, який буде мати право запропонувати „по своему усмотренію“ на збори делегатів стільки осіб з членів „Об-ва“, скільки буде делегатів. На те очевидно, аби делегати не могли попасти під вплив ворогів „русского діла“...

Закінчилися збори концертом у великій салі Народнього Дому, в якому брав участь сел. хор з Туринки, соліст Юліян Заяць і інші.

По широкому світі.

Американський консулят у Берліні не дав візи двом радянським делегатам, що мали виїхати до Спол. Держав, щоби там підписати умову з двома фабриками авт у справі будови фабрики авт у СРСР.

Німецький амбасадор у Льондоні передав Черчілеві відповідь німецького уряду на оставній англійський меморіял у справі відшкодувань.

У Болгарії заведуть імовірно стан облоги, тому, що рухливість македонських повстанців сильно зростає.

Грецький уряд рішив обмежити час військової служби до 14 місяців.

Новий політичний процес.

Розправа проти Плятона Полотнюка й Івана Сенева.

Промова оборонця д-ра Шухевича.

Прокуратор каже, що це політичний процес. Але в цім випадку це не заходить. Це процес, що становить трагедію молодого студента. Акт обвинувачення твердить, що обв. Полотнюк належав до У. В. О., але абсолютно нічого не доказує. Прокуратор каже, що убивства доконано з доручення УВО; що Полотнюк допустився того убивства; отже він є членом УВО. Це є звичайним сільоґізмом прокуратора.

Зі статті в „Сурмі“, відчитаної підчас розправи, ясно виходить, що Гука постановлено вбити — це перша преміса. Друге питання: чи обв. Полотнюк допустився злочину убивства і чи належав до УВО?

Закон відрізняє три категорії справників: 1) безпосередніх злочинців, 2) безпосередніх співвинних, 3) посередніх співвинних.

Акт обвинувачення каже, що до хати, де спав Гук, увійшло трьох людей і вони віддали до сплячого Гука сім стрілів. Обв. Полотнюк там мешкав, тому не потребував входити до хати. А дальше: розправа не виказала, що Полотнюк стріляв до Гука. А додумуватися нам не можна, бо можна зломити екзистенцію молодої людини. Як в душі родяться сумніви, то не можна твердити: так. Прок. сказав у своїй промові, що є підозріння („пошляки“), що Полотнюк убив Гука; алеж підозріння є добрі тільки для поліції та для слідчого судді, щоб вести в тім напрямі слідство.

Плятон Полотнюк — це син бідних батьків, залізничників. Підчас російської інвазії втікли батьки з Галичини до Стирії. Там ходив обв. Полотнюк до школи та перебув тиф, дуже тяжку недугу. Пізніше, вже як ученик гімназії в Станиславові, тяжко захорів на запалення легенів і перебув операцію, що скінчилась винятям трьох ребер. В літі 1927 р. поперетинано телеграфічні дроти коло Станиславова. Вже у вересні ведено слідство й арештовано гімн. учеників у Станиславові. Полотнюк виїхав тоді на господарську виставу до Стрия. В часі його неприсутности перевела поліція в хаті його батька ревізію. Полотнюк довідався про це і втік зі Станиславова на село, відтак до Львова. Чи в цім щось дивного? Знаємо дуже добре, що як гімн. ученик посидить бодай один день в арешті, то його вже до гімназії не приймуть. Слідство за саботаж застановлено аж у грудні 1927 р., тому Полотнюк мав чого боятися і не міг знати, що слідство застановиться в грудні.

Прокуратор підносить, що обв. Полотнюк з початку у Львові не укривався під чужим іменем, а тільки по убивстві Гука. Не укривався, бо мешкав між своїми студентами та не був зголошений. Спосіб, у який Полотнюк дістався на помешкання при вул. Павлінів, прокуратор уважає за щось надзвичайного. Чи це щось надзвичайного, що його товариш Степаник запропонував йому переспати кілька ночей в хаті, де не було господаря, де ніхто зі студентів нічого за помешкання не платив і навіть Гук нічого не платив?

Прок. каже, що Полотнюк замешкав при вул. Павлінів, щоб бути поміччю при убивстві Гука. Алеж обв. Полотнюк не знав, що Гук мешкає разом зі Степаником, що Гук є конфідентом, бо інакше не був би йому під своїм назвиськом представився. До того Полотнюк сам на помешкання не впрошувався.

На передодні убивства виходив Полотнюк вечером тому, — каже прокуратор — щоб докладно поінформувати убийників про ситуацію в хаті. З розправи виходить, що ситуація в хаті зовсім не змінилася і Гук спав на своїм ліжку. З конспіративної літератури знаємо, що перед злочинами розсліджувано ситуацію аж до подробиць і то на протязі довшого часу. Чи убийники могли приняти за співпомічника обв. Полотнюка, який Львова не знав, бо щойно перший раз приїхав до Львова? Знаємо, що Полотнюк того дня мав відвідати хору тітку в шпиталі, тому пустився йти до брата, але при кінці вулиці Павлінів роздумався і завернув назад до хати? Ні! Що він нібито розмовляв з убийниками, чого нічим найменшим не доказано на розправі.

Прок. твердить, що в хаті, в середині були співзлочинці. Може так, може ні. Убийниками Гука могли бути його товариші, які до нього часто приходили і розслідили цілу ситуацію. Убийники могли увійти до хати або дверима, якщо закрутки не закручено, або з пивниці. Закрутку закручував той, що останній ішов спати. Прок. каже, що її нібито закрутив Полотнюк, тому треба приняти, що він її закрутив. Як ні — прошу доказів!

Убийники могли мати електричні ліхтарки зі собою і тому знали, де лежить Гук. Прок. твердить, що по стрілах зараз засвічено світло і Полотнюка вже в хаті не було. Хто знає добре кримінальну психольоґію, цей не скаже, щоб зараз по стрілах засвічено світло. Свідок Степаник зізнав, що по стрілах був дуже перестрашений та що то він засвітив світло. Отже від останнього стрілу до хвилі засвічення світла могло проминути і 3—4 мінути.

Чи втеча Полотнюка не є оправдана тим, що його шукала поліція? Чомуж йому не вірити, що він вибіг з хати по стрілах і під поблизьким складом дощок убрався? Прок. дивується, що убрання було поскладане, а ковнірець в кишені. Зрозуміле, чому. Убрання було поскладане тому, що не було місця в малій хаті, де мешкало 6 осіб. Ковнірець він завсіди хо-

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Світогляд творчої еволюції.

Анрі Берґсон.

Ніхто з тих, що з нагоди відзначення фільософа Берґсона Ноблівською нагородою, пишуть про нього статті для загальної інформації, не робить собі найменьшої ілюзії, що зможе оживити основні ідеї його фільософії. Трудноці, які виринають перед популяризаторами фільософічних систем і світоглядів, стають щораз більші, чим більше популярним стало імя фільософа і чим сильніше перепаутались його ідеї з бажаннями та популярними гаслами його сучасників. Загал, що схоплює самі гасла не завдаючи собі зусилля, щоби перевірити їхній зміст, чомусь пересвідчений, що його легкість у засвоєнні чужих готових ідей є найкращим доказом легкости їх розуміння. А якого-ж фільософа лекше розуміти як не сучасного, що засував розсіяні довкола нас проблиски нових зусиль і змагань?

Якщо заслугою фільософа вважаємо хист злити в гармонійну цілість споріднені ідейні намагання відокремлені в своїх шляхах і засобах, далі: виразно незясовану, зарма, що сильно розбуджену тугу сучасности, тоді ця заслуга вимагає, щоби його назвати великим. Але коли завданням кожного нового великого світогляду вважаємо розвязати найбільше настирливі протилежности світоглядів минулої доби, тоді його величини шукаємо якнайдальше від модних напрямків, загальнодоступних символів і тих усіх відтінків його думки, які можна передати без його допомоги.

Популярна і модна величина Берґсона зросла на природній потребі інтеліґентного загалу мати якусь авторитетну фільософію без власного фільософічного зусилля. Чимало офіціяльних фільософів, нпр. професорів фільософії, довго ставилось скептично до Берґсона, тому, що в його творах найшли цілу низку термінів, які легко було змішати з розтяжними, імлистими поняттями, пригожими для дешевої боєвої публіцистики. Як це трапилось не вперше в історії людської думки, перші апостоли нового вчителя стали його першими Юдами; вони проголошували світові радісну звістку, що нарешті є вчитель, що найшов п р а в д у, і на доказ, що вона існує, викладала її пункт за пунктом, немов новий кодекс законів.

Якою-ж мала бути незвичайна заслуга нового мислителя, предтечі нової доби в історії фільософії? Берґсона проголосили фільософом життя та життєвого пориву, що веде до абсолютного пізнання, завдяки новій методі розсліджування дійсности: завдяки інтуїції. Його фільософію назвали інтуїтивізмом та ірраціоналізмом, що в протилежности до дотеперішніх розумових засобів пізнання, якими користувалась наука, знімається понад неї і входить у безпосередні взаємини з життєвим процесом. Споріднені нитки фільософічного пізнання з мистецькою творчістю використали як аргумент, що нова метафізика проголошена Берґсоном дозволяє нехтувати здобутками науки і фактами зовнішнього світа, а всю вагу класти на безпосереднє пережування індивідуального „я“.

Все непорозуміння основи Берґсонівського світогляду йшло від запаморочуючих слів, що сям-там повторювалися у нього з усіма застереженнями і нюансами, а які пересічний аматор мудрування вихоплював відокремлено і наголошував з патосом як таємні заклини, що відчиняють усі замки Сезама. Зверніть увагу, з якою насолодою сучасні повторяють слова „життя“, „процес“, „переживати“, „сліпий порив“, „ірраціональний акт“. Довгий список таких слів зростав від 30 літ, коли в фільософії, літературі та поодиноких ділянках знання зростала реакція проти метод підходити до людського життя зовсім так само, як до ляборaторійних препаратів.

Історія фільософії знає ці природні приплави ідеалізму після надто довгої хвилі матеріялізму, і навпаки. Покоління виховане на Дарвіні, Спенсері, Конті та нове виховане на їхніх продовжниках ждало надаремне, що наука заступить мораль, метафізику та релігію, тому, що на всі нерішені проблеми відповість фактами, основаними на експерименті. Велика частина т. зв. інтеліґенції ще й нині вірить у цю можливість не чийчовши поза добу всевладного панування наукової мітольоґії. Перше значіння праці Берґсона саме в тім, що він показав межу, на якій зупинилася і мусить зупинитись наука, коли хоче розяснити явища, що не піддаються засобам її дослідів.

Берґсон — сам учений, а не „чистий“ фільософ на зразок Фіхтого або Геґля, що творили могутні концепції з ідей розкинених, мов небесні планети на незримім тлі всесвіту. Першим завданням Берґсона було станути на ґрунті, на якому творились фільософічні ідеї про суть еволюції та матерії: ввійти в ляборaторію біольоґів, фізиків, хеміків. Берґсон як уроджений математик, перевірює ще раз остаточні формули та їх основи і приходить до зовсім нових висновків. Як пояснити факт, що вислідки вчених, забезпечених у знаряддя ляборaторійного експерименту не погоджуються з нашим буденним внутрішнім досвідом, який каже нам, що наших духових станів не можна міряти так само як явища світла або температури? Як пояснити факт, що фільософи і ми дилетанти, ділимося на два протилежні табори в таких проблемах як свобода волі, взаємини душі та тіла або безсмертність, залежно від того, чи уявляємо собі зовнішній світ на подобу людського чи людський на подобу зовнішнього?

Перше непорозуміння в тому, що наука користується поняттям часу однородним, спорідненим з поняттям простору.

(Продовження буде.)

мав до кишені, отже сховав його туди і критичного вечора.

Прок. каже, що Полотнюк мусів бути в змові з убийниками, бо якби за ними втікав з хати, то будьб його застрілили, як такого, що гонить за ними. Одначе не стверджено, в котрий бік утікав Полотнюк, в котрий убийники. Могло бути так, що в одну сторону втікав Полотнюк, а в другу убийники.

Дальше прок. твердить, що паприку сипали убийники за своїми слідами. Поліційний агент зізнав, що паприкою посипано лише вхід до хати, а на вулиці її не було. Тому убийники мусіли посипати паприку перед убивством Гука, бо втікаючи, не могли мати вже часу.

Утеча Полотнюка є психольогічно зовсім оправдана. Один англійський професор доказує, що люди по тяжких хоробах є схильні до страху. Саме Полотнюк, тяжко хорував і переходив операцію. Якби Полотнюк вернув по своїй утечі до помешкання, то прок. сказав би, що він є убийником, бо його, як багатьох інших злочинців, тягнула би таємна сила душі на місце злочину. Тому, що туди не прийшов, це найкращий доказ його невинности.

Ясно також, чому по цій утечі Полотнюк мешкав під псевдонімом у пані Кульчицької: бо до підозріння за дроти долучилося підозріння співучасти в убивстві Гука.

Знайдена у нього револьверова патрона була меншого калібру, ніж ті, якими тяжко поранено Гука. Чи [illegible] слова на кулі написав Полотнюк з жарту чи фантазії, того ми, старші люди, не можемо зрозуміти, як не в силі ми розуміти уяви молодих людей.

Отже найбільше підозріння — це втеча Полотнюка. Але найбільші криміналісти не уважають утечі доказом вини, лише причиною підозріння.

Відтак оборонець коротко переходить поставлені присяглим суддям питання і збиває їх по черзі. Кінчить так: Не позвольте, щоб невинна людина бодай секунду сиділа ще в тюрмі! Всі три питання ви, п. судді, мусите заперечити та пустити обв. Полотнюка на лоно родини, щоб він міг дальше вчитися.

Промова оборонця д-ра Старосольського.

На початку своєї промови торкнувся проф. д-р Старосольський конфлікту між правом і етикою. Цей конфлікт находить свій вислів у щоденнім життю в формі двобоїв. Дуже маркантно виявлена недосконалість права в §§ 61 і 214 к. з., які накладають на людину обовязки, незгідні з етичними нормами.

І так § 61 к. з. примушує людину донести владі про намірений злочин; знову § 214 наказує не укривати злочинців і в цей спосіб утруднювати їх відкриття владі.

Прок. у своїй промові поставив обв. Сеневу питання, що він зробив би на той випадок, якби знав про злочин злодія. Чи уважав би за свій обовязок донести про це владі? Так, він це зробив би. Але тут не в цьому річ. Тут маємо конкретний випадок. Одначе навіть тоді, к[illegible] обв. Сенів знав шось про Полотнюка — чи міг він з уваги на свої дійсні, етичні почування донести владі на свого товариша? Тут обовязком лави присяглих є рішити, що є вище: чи наказ права чи наказ етики?

В теперішнім моменті загостреної національної, соціяльної і політичної боротьби є загрожені головно етичні переконання. Я можу сказати, що боюся там на сході не цих матеріяльних шкід, які принесла революція, але боюся, що там знищено довіря людини до людини. Там треба не довіря в імя вищого обовязку зломити! Те, що висловлено в слові „товариш" — таке святе, що якби хтось не міг звіратись товаришеві, тоді ми стояли б перед жахливою будучиною. Поет це відчув найкраще і каже так:

„Bo narodów myśl zatruta —
to dopiero bolów ból..."

Прок. обвинувачує Полотнюка тому, що мав лише познаки („пошлякі"), а не докази. Але обв. Сенів мусів думати про Полотнюка не на основі того матеріялу, яким розпоряджав прокуратор, лише на основі розмови з Полотнюком, який твердив, що він невинний. Отже „ребус сік стантібус" — що по такій заяві про невинність міг зробити обв. Сенів? Чи не міг і не мав права подати невинному злочинцеві руку? Його сумніви щодо невинности Полотнюка могли хіба зродитися щойно по 19 січні 1928 р. після одної розмови з тов. Галібоком. Сенів мав лише заяву Полотнюка про невинність і ціле його поведення, тому лише на цій підставі може відповідати перед судом. До того справники убивства Гука не знали, чи він не відкрив перед смертю їх назвищ, чи не знали їх зарети. Отже в такім разі він [illegible] Полотнюка не уважав [illegible] убивства. Тимчасом Полотнюк не скривався, ходив і на політехніку і до публичних харчівень на обіди. На політехніці знав його обв. Сенів. Полотнюк не мав даху над головою, а чи можливо, щоби член УВО, який брав участь у вбивстві, лишився в такім матеріяльнім положенні?

Полотнюк у тім критичнім часі думав лише про науку та вчився до матури. Прошу на хвилину вдуматися в душу Полотнюка. Чи він знаходив би таку силу волі, що міг би тоді спокійно вчитися? Отже ціла справа мусіла кричати до Сенева: Ти не смієш ставати товаришеві на перешкоді, хочби він навіть провинився проти етики й права.

Але § 61 накладає обовязок донести владі лише про злочин намірений, а в січні 1928 р. вже Гук помер. Отже вже було по всьому.

Обв. Сенів лишив товариша в помешканні, якого він стеріг і поїхав на свята до родини. Пізніше його арештовано. Він стратив уже попередній рік студій і цей рік, отже якби була навіть якась необережність з його боку, то кара втрати двох літ хіба стократно завелика! Тому одноголосним рішенням та увільняючим присудом дайте бодай йому моральну сатисфакцію!

По промовах обох оборонців забрав голос ще раз прокуратор і полемізував з їх виводами. Відтак реплікували на виводи прокуратора оба оборонці. Після того запав поданий вже у нас увільняючий присуд на обох обвинувачених, яких їх урадувана рідня й товариші відпровадили зараз до помешкань.

Після львівських подій.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ

Борщів.

Дня 10-го листопада н. р. перевела місцева поліція ревізію у секретаря Повітового Народнього Комітету в Борщеві п. Петра Гореля і в Повітовім Союзі Кооператив. Ревізія не дала очевидно ніякого висліду.

Старий Самбір.

В неділю 18. н. м. заарештувала поліція: Волосинського Теофана, Сенету Ярослава, Ярему Степана, Тисовського Ілька і Шемердяківну Евфрозину. Арештованих держали три дні в Старім Самборі, а в четвер 22. н. м. вивезено всіх до Самбора. Причина арештування — якісь протипольські відозви, які не знати хто понаписував.

Товмаччина.

В перших днях листопада відбулася м. ін. ревізія в о. Зиновія Кисілевського в Грибівцях, товмацького повіту. Два поліцаї, що її переводили, перевернули ціле помешкання, але нічого не знайшли. Також безрезультатна була ревізія у М. Лукіянова та в його крамниці.

Копичинеччина.

Дня 6. листопада перевело шістьох поліцаїв основну ревізію в мешкальних будинках греко-кат. парохії в Оришківцях. Шукали за зброєю і відозвами УВО, при чому сильно перестрашили малу дитину. Розуміється, нічого не найдено.

Свята 1. листопада.

Берлін.

Українська кольонія, згуртована в „Українській Громаді", обходила листопадове свято під свіжим враженням львівських подій святочними сходинами, що відбулися в неділю, 4-го листопада, в кімнатах „Гумбольдтгаусу" при Фазаненштрассе. Сходини, на які прибуло до 70 місцевих і позамісцевих громадян та громадянок, розпочалися святочною промовою проф. д-ра І. Мірчука, що, представивши листопадові події й хід нашої визвольної боротьби в Галичині, спинився довше над причинами нашої невдачі й закликав до дальшої праці. Другий промовець, голова „Української Громади" д-р З. Кузеля, представив незалежницькі змагання цілого українського народу на протязі історії, підчеркуючи ... державницькі стремління за ... княжих і литовських часів, за козаччини і в останніх часах. Після нього голос ... „Союзу Старшин" ... бувших українських старшин і вояків У. Г. А., яких на свято прибуло 18 осіб. І ... між них ... відзнаки ... визвольної боротьби. На ... сходини ... львівські події ... під свіже враження. Збори рішили одноголосно винести в цій справі рішучий протест і подати його до відома Ліги Націй і світової преси. Про збори берлінської кольонії, яку зі святом витав окремою телеграмою генерал Краве із Відня, принесла місцева преса досить докладні звідомлення. Треба ще згадати, що місцеве греко-кат. душпастирство улаштило в сам день 1-го листопада поминальне Богослуження, на якому пригідну проповідь виголосив о. д-р П. Вергун.

Борщів.

З нагоди десятиліття 1. листопада відбулася дня 31-го жовтня н. р. в парохіяльній церкві в Борщеві панахида за поляглих борців за волю України, а дня 1-го листопада н. р. святочне Богослуження. Вечером того дня був святочний концерт в салі Народнього Дому. Як на панахиді, так і на концерті явилося дуже численне українське громадянство Борщева, а також представники повіту. Вступне слово виголосив о. Гуньовський а відповідний реферат п. Петро Горель. На програму складалися ще хорові продукції хорів з Ланівець і Озерян, сольоспів п. Смалевої і фортепянове сольо п. Лозинської. Концерт випав дуже гарно, полишаючи на присутніх незатерте враження. — Також майже у всіх селах повіту відбулися святочні обходи в роковини 1. листопада.

Ріжні вісти.

РОЗВЯЗАННЯ „ЛУГІВ" У СТАНИСЛАВІВЩИНІ.

Воєвода Нaконечніков-Клюковський розвязав у станиславівськім воєвідстві „Луги" в селах: Вовчинці, Сапогові, Викторові, Станиславові-Кольонії, Єзуполі, Потоці, Помонятах, Жовчеві, Колоколині, Григорові, Жабю та Петрилові. „Соколи" розвязано в Живачеві та Турю.

МІН. СКЛАДКОВСЬКИЙ ВІДПОВІСТЬ ҐРІНБАВМОВІ.

Прем. Бартель конферував із мін. внутр. справ Складковським у звязи із заповідженим на 27. листопада засіданням сойм. бюджетової комісії. На цьому засіданні мін. Складковський відповість на закиди пос. Ґрінбавма.

ПОС. БОГОМОЛОВ У МАРШ. ДАШИНСЬКОГО.

Марш. Дашинському зложив 27. листопада візиту посол СРСР. Богомолов.

СЕСІЯ ЛІГИ НАЦІЙ В ЛЮГАНО.

Берлінський „Штг. ам Міттаг" повідомляє, що груднева сесія Ліги Націй відбудеться не в Женеві, а в Люгано. В тій справі йдуть розмови між заінтересованими урядами. Розходиться про загідніше підсоння з огляду на лихий стан здоровля Чемберлена та Штреземана.

ГУВЕР ЗАЧИНАЄ УРЯДУВАТИ 4. БЕРЕЗНЯ.

Гувер обійме президентські функції дня 4. березня 1929 на Капітолі у Вашингтоні в присутности сенату і конгресу.

УРЯД СХС. УСТУПАЄ?

Білгородська „Правда" повідомляє, що в перших днях грудня уступає теперішній уряд Югославії.

АМЕРИКАНСЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ СРСР.

Большевицький уряд дістав від америк. „Дженерел Електрік Компані" позичку на дуже тяжких умовинах. Загальна сума позички 26 міл. дол. в машинах на електрифікацію, які має доставити до 5 літ. СРСР платить 15 проц. готівкою на рахунку.

ВІЙНА В АФГАНІСТАНІ.

Афганський король покинув Кабуль і виїхав до Джалабаду, відки буде кермувати воєнною акцією проти племени Шірварів. Племя це ще веде боротьбу й обстрілює афганські становища. Є вістки, що перські війська заняли Латпура та прогнали провідника племени.

УРАГАН.

Затонуло 20 кораблів.

Урагани, що лютують від кількох днів на Атлянтику, ... Стверджено, що ... знищив ... около 20 ... і ... кораблів. У Дюнкерку ... метеор. стація занотувала ... 115 км. на год. Були ... значні матеріяльні шкоди та жертви в людях на суші і на морі. Недалеко Герисей коло каналу Ля Манш затонув фінський корабель „Помери" місткости 2300 тон Залогу 84 людей врятував нім. корабель „Герос". Щоби влекшити собі доступ до потопаючого корабля, ратункові кораблі виляли на воду всю оливу, яку мали.

Буря над Німеччиною.

Над цілою Німеччиною лютувала в суботу і в неділю страшна буря, що заподіяла великі шкоди. Острів Сильт бу... і повінь розірвала на три части. Найбільше потерпіли околиці Гамбурга. Ціла пляжа на острові Гельґолянді залита; колиб ще раз навістив пляжу такий сильний приплив, вона розірветься на дві части. Рен підноситься. В околицях Рура залиті доми.

Затонуло 15 моряків.

Французький корабель „Цезар" затонув біля африканського побережа. З 19 моряків затонуло 15.

У ВІДНІ ЗАВАЛИЛАСЯ КАМЯНИЦЯ.

У Відні в X. дільниці завалилася 3-пов. камяниця, що мала около сто літ. Підчас катастрофи не було в ній людей.

1868 — Просвіта — 1928 р. Це предовга дорога освідомлюючої праці над Тобою, Громадянине. Подумай, чи Ти виконав свої зобовязання супроти Просвіти?

НОВИНКИ

— **На покриття шкід**, спричинених відомими демонстраціями дня 1. листопада п. р. в Т-ві „Просвіта" зложили гості **о. Малика**, пароха з Мужилович, зібрані на посвяченні угольного каменя під будову нової церкви в Мужиловичах 25 зол. Д-р **Електорович Володимир**, адвокат у Чорткові зложив на ту саму ціль 50 зол. — о. Ів. Федиляський, Любінь Вел., 5 зол. кличе о. Ів. Стрілецького з Залішовиц, о. Вас. Сеня з Завидович і о. Ст. Гарабача з Мацькович. о. Мих. Блонарський, Підгайці 5 зол. замість поздоровлення з нагоди свого ім'я імянин. У о. Мих. Осадци, Хлапичі Мал. зібрані гості на прощанню о. Остапа Охримовича замість „многоглетствія" зложили 26 зол. на школи в „Ділі", Інж. М. Г. 10 зол. на „Діло", 10 зол. на „Просвіту". Проф. Мих. Ребрик, Калуш, в день своїх імянин пересилає 15 зол. з чого 5 зол. на школи в „Ділі", 5 зол. на „Рідну Школу" і 5 зол. на Академічний Дім. На „Просвіту" зложили Володимир Салабан, Львів 5 зол., о. Іван Федиляський, Любінь Вел. і кличе п. Теод. Цара, пароха Мавкович, о. Ів. Крука, пароха Керниці, о. В. Сеня, пароха Завидович, о. Ст. Гарабача, пароха Мацькович, о. Ст. Ковалева, пароха Галичанова.

— **Катастрофи й нещастя.** На побережі Шлезвіг-Гольштайну повінь відмежувала частини Тульни від суходолу; знищено гать і залізничий шлях. — Довкола Ліону і в місті захорувало на тиф 3000 осіб, імовірно з зараженої води. — На Филипинських островах лютує буревій спричинивши величезні втрати; одночасно вибухають вулькани. — Затонув голяндський пароплав Рундшара. — Над Ля Маншем, Англією та Францією перейшла велика буря в напрямі до північної Німеччини. — У Кап... затонув великий пароплав „Карібу", що плив до Злуч. Держав. — Вістки про катастрофи пароплавів у ріжних місцях зростають щораз більше у звязку з бурями.

— **Ріжні вісти.** У Києві помер найбагатший власник ... — 24-го н. м. наладнали першу телефонну ... комунікацію між Прагою і Ню Йорком: Бенеш розмовляв з Келлоґом. — Еспанському королеві трапився якийсь нещасливий випадок на ловах. — Голяндська королева Вільгельміна скоротила свою пенсію на 10 відсотків, щоб дати приклад ощадности у державних витратах. — Офіціяльна статистика ... же, що американська федерація праці обіймає тепер 3 і пів міл. зорганізованих робітників. — Італійський уряд ... рушку університетові в Будапешті ... бібліотеку з історії Італії. — Шведська письменниця Сельма Леґерлеф дістала від короля з нагоди свого 70-ліття орден св. Олафа. — На пароплаві, що ... джав через Суецький канал, пароплав ... золото перевозили ... на 800 фунт. штр. ... з ним до ... щоб ... врятувати ... пароплав.

— **Реклями.** Із Кали... ... — У ... ву ... без хвости.

зеленого брата Достоєвського найдено 1200 сторінок споминів, які будуть оголошені друком. — Головою міжнародного комітету союзу журналістів на 1928 р. вибраний редактор „Фоссіше Цайтунг“ Георг Бернгард. — Старша донька англіканського єпископа в Брістолі, Дікзон, перейшла на католицизм.

— **Оригінальний страйк.** У столиці індійського міста, де палата магараджі Міраджа, уже тиждень 4000 селян лежать на землі перед палатою. Є це знак протесту проти надмірних податків. Але вони не постять. Їх годують приятелі та свояки, що приносять їм харч двічі в день. Магараджа не дав себе досі зворушити благаннями демонстрантів. Але вони не рушаються. Двічі магараджа приказав селянам, щоби вони пішли геть, але їхні провідники відповіли, що будуть лежати хрестом на землі доти, доки податки не будуть зменшені або вони не вмруть.

— **Підземельні упирі.** Таку назву вибрала собі тайна організація гімназистів, у Рагузі, що на підставі статутів поставила собі метою кінчати самогубством, коли якому з них не вдається здійснити своїх планів. Вони збирались у печерах позаміських мурів при свічках, з ножами. Один надто молодий кандидат на самогубця зрадив себе.

— **Перегони авт XIX в.** Між англійським морським містом Брайтоном і Вестмінстером перегонялись цими днями авта, що своєю конструкцією належать ще до XIX. віку. У перегонах взяли участь 44 машини, що вийшли з фабрик перед 1900 р. На всьому шляху юрба придивлялась з іронічною та веселою усмішкою незграбним їхтіозаврам, що гнали серед шуму та в хмарах диму. 14 авт не видержало перегонів і „згинуло на полі чести“.

— **Тиждень чемности в Японії.** Японське мініство шляхів проголосило на всіх залізницях оригінальний тиждень: тиждень чемности. Всі залізничі урядовці та робітники, від директорів до носіїв включно, мають підчас цього тижня поводитись визначно чемно з пасажирами. Одночасно великі плякати на вулицях пригадували такий-же обовязок чемности супроти залізничників. Не зашкодило би, якби і в нас хто спробував наслідувати цю ідею, не конче на залізниці і не конче напротязі тижня.

— **Голівуд.** Попробуємо в найкоротших словах передати історію цього єдиного міста в світі, куди тужить стільки кандидатів на міліонерів і на „зорі екрану“. Воно засноване з 1870 р. Гурток фантастів віdкупив з ... [illegible] ... за яку були це: данці Б. Дюен і І. Гавзен, німець Г. Клявсен, еспанець М. Андрада, американець Суттон, мексиканці Р. Віяля, Ф. Сепульведа, К. Льюисе і Л. Лінар і без національности Д. Дональсон, утікач-каторжник. Вони займались випасом худоби. У 1887 р. повстає там місточко Голівуд, засноване Вількоксом. У 1903 р. має воно... 700 мешканців. У 1910 р. його прилучують до Льос Анджельос. У 1911 р. відкриває там першу кінову студію якийсь жид у старій корчмі. Та він мав щасти. На це діло їдуть люди аж з Ню Йорку. Нині Голівуд — дільниця півторамільйонового Льос Анджельос має 120.000 осіб, занятих у кіні, 33 банки, 15 державних і 18 приватних шкіл, 35 ріжних церков. Крамниці нагадують найкращу паризьку вулицю Рояль. Сюди віджджаються з усіх закутин світа міліонери, вдови, банкроти, поети, артисти, бандити і ріжні шибиголови. Тут хлопчик Кутен заробляє міліони. Тут доживає віку магнат кінового промислу міліярдер Карль Лемль, що втік з німецького гетта з 10 дол. у кишені. Тут здобув міліони Дуглас Фербенкс, коли його викинули з університету і він після кар'єри почтового новіна відкрив у собі кіновий талант. Місто чудес. За кілька днів тут творять усі інші міста, села та гори, ню-йорську вулицю, замрячену льондонську площу, паризьку Нотр-Дам, гробниці Медічіні і швайцарське село. За 10.000 дол. роблять там усе і заробляють за кожну таку ілюзію на більше кілька разів більше.

— **500.000 дол. хабарів.** Прокуратор Монаган з Філядельфії виявив депозити в банках з хабарів трьох інспекторів і 18 капітанів філядельфійської поліції. Ті депозити приносять майже 900.000 дол. Майже четвертину з того має інспектор Картен. Другий інспектор Вилям Мек Келден має понад 100.000 дол., а третій ... [illegible] ... 70.000 дол. Капітани подіяли на ... до 8500 дол. Ці гроші походять не ... з хабарів, які брали поліціян-

командантів від контрабандистів алькоголем, власників шулерських та розпустних нор. Суд присяглих признав їх винними. На підставі цього рішення міська влада має звільнити їх зі служби. Посадник міста Мекій негайно відправив зі служби всіх 21 обвинувачених поліційних урядовців.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому числі „Діла“ зайшли знов деякі прикрі помилки. Так у наголовку **першої статті** пропущено знак питання („Зміна курсу в Англії?“). В статтейці „**За океаном**“ під наголовком другої замітки („На діточий шпиталик і захист у Львові“) пропущено перше речення: „В американсько-українських газетах читаємо такий заклик“. У статті „**Новий політичний процес**“ пропущено в присуді відповідь на третє питання, яка звучить: 4 гол. так, 8 ні. —

— **Кружок Українських Студентів у Вильні** прислав до нашої Адміністрації на Інвалідів зол. 10, на пол. вязнів зол. 25, **на Рідну Школу** зол. 75. — Крім цього всі 40 членів Т-ва добровільно оподаткувалися на Рідну Школу по 1 зол. в місяць.

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок 27-го, г. 7·30 веч. „Таємна дама“, оперетка

Кіна.

„Апольльо“: „Вера Мірцева“.
„Лев“: „Отрута кохання“.
„Овид“: „Коли весна життя промовить“.
„Палас“: „Пантера“.
„Фатаморгана „Князь чи блазень“

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Степан Городецький, папський шамбелян, радник гр.-кат. митрополичої консисторії, парох Вербиловець, рогатинського повіту і висужений декан Рогатинщини помер дня 26. листопада ц. р. вчасним ранком у Вербилівцях. Похорон відбудеться в середу дня 28 листопада в год. 9. рано.

В особі Покійного зійшов у могилу великий громадський діяч і зразковий душпастир. Свою невсипущу діяльність розвивав він на всіх ділянках життя: освітній, шкільній, громадсько-організаційній і політичній. Був видатним членом української національно-демократичної партії і її організатором на Рогатинщину перед війною а в часі війни і по війні був діяльним і зарним членом спершу української трудової партії, а потім Українського Національно-Демократичного Обєднання, що стало наслідником передвоєнної національно-демократичної а пізнішої трудової партії. Громадськими справами займався живо до кінця життя. За заслуги на культурно-освітньому і громадському полі іменувала його „Просвіта“ на своїх загальних зборах дня 25. грудня 1925 р. своїм почесним членом.

Покійний родився в селі Межигірці, станиславівського повіту. Початкову школу кінчив у Галичі а гімназію в Бережанах. Богословські студії відбув у Львові та Римі. По висвяченні був архикатедральним сотрудником у Львові, потім чотири роки настоятелем львівської духовної семинарії, а відтак пять літ капеляном митрополита пок. Сильвестра Сембратовича. В 1891 р. прийшов на парохію до Вербиловець біля Рогатина і там пробув до смерти. Від 1901 аж до 1927 р. був рогатинським деканом, в 1912 р. був іменований папським шамбеляном а в часи облоги Львова був генеральним вікарієм і претопрезвітером галицьким. Ще в духовній семинарії був переконаним українським народовцем і як син селянина, що особливо відчував матеріальні та духові потреби нашого села все переймався працею для народу. Був він безженцем і ставши парохом Вербиловець віддавав на працю для народа всю свою енергію та все майно. Для Рогатинщини має Покійний неоцінимі заслуги. Він її будив, він її організував, він поставив її на ту висоту під оглядом національної свідомости, на якій вона тепер находиться. Йому належить і також велика і благородна та незвичайно успішна в наслідках ініціятива заснування і утримування рогатинської української приватної гімназії. Покійний належав у нас до найідейніших і найкращих представників старшої генерації не лише нашого духовенства, але й усього громадянства. На склоні свого віку в 1922 р. перебув старенький діяч важкі переходи. В часі тодішних виборів до варшавського сойму його арештували та вели пішки до тюрми в Бережанах. Від тоді й почав він чимраз більше підупадати на силах. Заслуги Покійного перед українським народом великі, а вже зокрема незвичайні вони просто для Рогатинщини, яка стратила в ньому неоціненого провідника й опікуна. Земля нехай буде легкою заслуженому громадянинові та рідкому патріотові В. Й. П.

Герасимовичева Анна з Зарицьких, вдова по президенті Сенату Найвишого Суду у Відні і був. сеніорі Ставропігійського Інституту у Львові, упокоїлася по короткій недузі дня 25. листопада 1928 р. в 71. році життя. Похорони відбудуться в середу дня 28. листопада ц. р. в год. ?-ій по полудні з дому при вул. Театинській ч. 35. на Личаківський цвинтар. Покійна перебувала довгі літа у Відні, а останніми часами затуживши за рідним краєм, бажала повернути до своїх. Вернувши до Львова по кількаденнім побуті заскочила її нагла смерть у домі її шваґра надрадника Романа Сосновського. В. Й. П.!

Марія з Бартошів Зачкевичева, жена властителя реальности в Кодокелині, померла по довгій і тяжкій недузі, звосмотрена Св. Тайнами у Львові дня 25. листопада 1928 р. у 53 році життя. — Похорони відбудуться у второк дня 27. листопада з дому при вул. Супінського ч. 30 на Личаківський цвинтар. 990 1—1

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича на Волині.

Любомль
28/XI Вихрест.
29/XI Два злодії.
Ковель
30/XI Маруся Богуславка
1/XII Гейша.
2/XII Вій.
3/XII Барон Кіммель.
Камінь-Коширск
4/XII Маруся Богуславка
5/XII Гейша.
6/XII Барон Кіммель. 7—?

Надзвичайний даток на „Рідну Школу“, в сумі 14 долярів зложили Українці-Емігранти з Едмонтон, Канада, а саме: ВП. П. П. Іван Кропельницький і Іван Шпур по 2 дол., Іван Михайлишин, Федь Отрок, Микола Мотиль, Яків Бронецький, Іван Чорній, Олекса Федан, Н. Н. Мазурик Іван і Павло Матега по 1 дол., Кость Кузь, М. Саік і М. Костів по 50 ц. Усім ВП. Жертводавцям щиру подяку пересилає — Головна Управа „Рідної Школи“. 989 а) 1—1

Загальні Збори Кружка Рідної Школи в Кракові відбудуться дня 2. грудня ц. р. о год. 6. вечером в домівці Т-ва — Філії Просвіти, Ринок ч. 15. — Старшина Кружка. 987 1—1

Кружок Рідної Школи в Дрогобичі уладжує з нагоди 10-ліття своєї гімназії і з нагоди завершення нового будинку Рідної Школи: дня 1. грудня 1928 р. в салі нового будинку: а) о год. 11-ій рано молебень, б) о год. 6-ій вечер святочну Академію і запрошує на це свято всіх прихильників Рідної Школи. 988 1—2

Курси для управительок робітень і інструкторок кравецтва уладжує в найблизшому часі жіноча промислова кооператива „Труд“ у Львові. — Письменні і устні зголошення на адресу управи „Труду“ — Львів, Ринок ч. 39. 994 1—1

В домівці Українського Лікарського Товариства у Львові відбудеться в четвер дня 29 листопада ц. р. о год. 7. вечером відчит д-ра Дзеровича п. н. Ацідоза і Алькальоза. 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вінцентого Поля ч. 1 (бічна Зеленої). Тел. 59 60. 951 6—7

ФІРАНКИ, капи, дивани, кідиван, автоматичні стори, поручає по найнищих цінах Склад меблів, декорацій постелі **Йосиф Шустер**, Львів, вул. Рутовського ч. 10. 958 5—10

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2 2481 25—?

ГРИБИ. Висилаю почтою за посліплатою, оплачено, гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по 25 зол. за кільо, також повидла з чистих сливок з цукром, бочівочка 5 кг. 12 зол.; правдива овеча бриндзя в 5 кг. бочівочках за 15 зол.; волоські оріхи 5 кг. за 18 зол. та великі сушені грушi 5 кг. за 12 зол. — **Ф-ма М. Шуммер, Косів к. Коломиї.** 957 3—10

ПІСТИНЬ: на продаж 11 моргів городу в однім куснику. — Зголошення тільки листовні під адресою: П. Журовська, Львів, Богуславського 15. 939 3—5

ГОДИННИК ВАШ буде найлíпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні данські годинники переробляємо на ручні. 3 б 121-?

ГАЗДИНІ інтелігентної, чесної, ніжної, спокійної, невибагливої, бездітньої, солідної доматорки, яка уміла би смачно варити і печи та розумілася на шиттю, особи середних літ, здорової, негайно пошукується до самостійного ведення дому при малій родині. Платня після умови. — Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Згода“. — Не узглядені оферти остануть без відповіди. 993 1—2

ЗГУБЛЕНІ військові документа, виставлені через П. К. У. в Самборі на імя Юрко Кулин, ур. 1900 р. в Папишові, повіт Ліско, уневажнюються. 991 1-1

ХЛОПЦЯ до науки столярства прийму. — Е. Бикалович, Львів, вул. Зиблікевича ч. 13. II. пов. 992 1—5

ПРЕКРАСНІ рукавички, трикотові, вовняні, скіряні, оленеві, поручає Ліхт, вул. Гетманська ч 22. 980 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Всч. Отцям Парохам Рудна і Воронова: О. Загайкевичеви і О. Охримовичеви, п. Голові „Медичної Громади“, п. Голові Ц. Р. „Лугів“ п. ст. філь. з Рудна Максимовичеви і Луговій орхестрі складає отсим щиру подяку за участь в похоронах і за виголошення горячих слів прощання над отвертою могилою бл. п. Петра Панкевича ст. медицини і голови руденського „Луга“.
995 1—1 Родина.

КОНКУРС.

на організатора-люстратора Кружків „Рідної Школи“, як урядовця Головної Управи. Від компетентів вимагається доброго і ясного стилю, плавної і гладкої вимови для виголошування рефератів і промов та організаційної практики. Платня після умови. Подання враз з особистими документами (свідоцтва, посвідки і т. п.) і curriculum vitae вносити до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10. до дня 15. грудня 1928 р. — Головна Управа „Рідної Школи“. 989 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10